

Шпарик О.М.

кандидат педагогічних наук

старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНОГО ПІДРУЧНИКА У СУЧАСНОМУ КИТАЇ

Світові тенденції, що відбуваються у сучасній освіті, зумовлюють необхідність її реформування. Теперішні зміни в освітніх системах різних країн, у тому числі і Китаю, спрямовані на підвищення освітнього рівня. Одним із найважливіших напрямів державної політики у галузі модернізації освіти КНР є оновлення навчального змісту через призму компетентнісного підходу. Це вимагає створення високоякісних шкільних підручників нового покоління, що відповідають цілям сучасної освіти.

У Китаї досить серйозно підходять до створення друкованої продукції, яка забезпечує якісну підготовку учнів до життя, сприяє розвитку їхніх інтелектуальних і творчих здібностей, опануванню знань, актуалізації навичок, затребуваних життям, умінню опрацьовувати інформацію, гнучко реагувати на зміни в житті тощо. В країні друкуються книги з різних напрямів знань, орієнтовані на дітей різного віку, які розрізняються структурою, рівнем та обсягом матеріалу, що викладається, формою подачі текстового і ілюстративного матеріалу.

Необхідно відзначити єдність поглядів китайських вчених-педагогів на те, що головне призначення сучасного підручника – навчити отримувати знання (вчити вчитися). Для людини надзвичайно важлива не стільки енциклопедична грамотність, скільки здатність узагальнювати знання і вміння в конкретних життєвих ситуаціях, для вирішення проблем, що виникають в реальній діяльності. Якщо раніше підручник розглядався як головний носій змісту освіти, головне джерело знань, то сьогодні підручник є скоріше орієнтиром в царині інформації, носить практико-орієнтований характер. Тобто в нових умовах реалізації компетентнісного підходу

підручник стає основним інструментом управління навчальною діяльністю учня.

Головним напрямом такого підходу є підготовка учнів до самостійної діяльності в надзвичайно мінливому світі, наповненому різноманітною інформацією. Підручник нового покоління орієнтований на вирішення завдання залучити учнів до інформаційного освітнього середовища і навіть до його побудови з метою придбання ними індивідуального досвіду вирішення завдань. Отже, сучасний підручник повинен бути орієнтований на розвиток умінь учнів практично застосовувати вивчений матеріал в реальному житті на основі отриманих теоретичних знань, тобто «життєвих» навичок. Реалізація компетентнісного підходу в навчальних виданнях передбачає перегляд сформованого підходу до формату підручника, написання навчальних текстів, розробці питань і завдань для учнів.

Сучасні китайські стандарти до підручників вимагають, щоб навчальний матеріал подавався цікаво, послідовно, відповідав канонам навчальної літератури, щоб учні могли неодноразово користуватися і розуміти його. Вважається, що змістовий компонент (контент) підручника є визначальним. Хорошим текстовим матеріалом є той, який при високому рівні науковості доступний для користувачів тієї чи іншої вікової категорії. До того ж вкрай важливо, щоб він був написаний хорошою мовою і був збалансованим, тобто цікаво викладав основні факти і містив доступні тлумачення основних понять. Будь-який навчальний текст повинен відповідати таким критеріям: ґрунтовність, етапність, відображення епохи, культурні та ідеологічні традиції (нести освітню місію сучасної національної ідентичності), адекватність, відповідність фізичному та розумовому розвитку учня, швидкість і міцність сприйняття учнями навчальної інформації. Для реалізації останнього критерію в посібнику повинні використовуватися графіки, таблиці, діаграми, схеми, які підсилюють інтенсивність сприйняття навчального матеріалу. При побудові нового підручника також необхідно враховувати і використовувати можливості інноваційних технологій.

Уряд КНР заохочує та підтримує кваліфікаційні інститути та групи вдосконалювати підручники для загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до певних стандартів. Якщо автор(и) хочуть розробити новий підручник, він/вони повинні звернутися до Міністерства освіти КНР для затвердження проекту. Підготовка, перевірка та затвердження навчальних підручників здійснюється на двох адміністративних рівнях – національному та місцевому. Якщо підручники призначено для використання на національному рівні, попередній розгляд проводиться Національною Комісією з розгляду навчальних матеріалів для початкової та середньої школи (中小学教材审定委员会). Відповідальність за підготовку та затвердження підручників з місцевих навчальних програм покладається на місцеві адміністративні освітні органи (省级教育行政部门).

Отже, сучасний підручник, який відповідає педагогічним підходам та тенденціям розвитку шкільної освіти в Китаї, повинен бути побудований з урахуванням всебічного розвитку особистості учня, орієнтований на швидкість і міцність сприйняття ним навчальної інформації, відображати культурні та традиційні цінності країни, сприяти розвитку та практичному застосуванню отриманих знань і умінь.

Список літератури

1. 中小学教材编写审定管理暂行办法。教育部令第 11 号（2001 年 6 月 7 日发布）Наказ Міністерства освіти про "Тимчасові заходи для розгляду та затвердження підготовки навчальних матеріалів для початкових та середніх шкіл". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.moe.gov.cn//publicfiles/business/htmlfiles/moe/moe_714/201006/88763.html
2. 毕苑著。中国近代教科书 // 研究教育学报。第 3 卷第 1 期, 2007 年–第 79 – 81 页